

Det Anarkistiska Biblioteket

Luigi Fabbri död

Augustin Souchy

Augustin Souchy
Luigi Fabbri död
1935

Tidningen Brand #28, lördagen den 13 juli 1935

sv.anarchistlibraries.net

1935

Den 24 juni sände Luce Fabbri från Montevideo ett telegram till kamrat Luigi Bertoni, utgivaren för den anarkistiska tidningen "Le Reveil anarchiste". Telegrammet hade ett kort, men bedrövligt innehåll: "Pappa dog i dag klockan ett. Meddela detta till kamraterna".

Sorgligt är meddelandet. Han var en av Italiens mest kända antifascistiska kämpar och han dog i landsförvisningen, utan att ha haft glädjen att se befrielsefana fladdra i sitt älskade och vackra hemland. Och sorgligt och bedrövligt är det för hela den internationella frihetliga arbetarrörelsen: Luigi Fabbri var en av anarkismens mest kända teoretiker.

Jag såg Luigi Fabbri sista gången år 1929. Han hade just kommit till Uruguay, som var hans sista tillflyktsland. Han utvisades från så gott som alla europeiska länder, där han försökte att få asylrätt. Han ville fortsätta med sitt teoretiska arbete, som tjänade till att undergräva den grund, på vilken Mussolini uppbyggde sin diktatur. Offer för diktaturen var Fabbri, liksom sin vapenbroder Malatesta, vilken dog för tre år sedan i Mussolinis helvete. Nu följde han honom, lämnade som denne ett liv, fyllt med lidanden, nöd och försakelser, men samtidigt med kampglädjen för friheten, med segervilja och rik på idealism. I årtionden kämpade han sida vid sida med Italiens störste frihetskämpe, Errico Malatesta, som alla mörka makter, som gestaltat sig i staten, i kyrkan, militarismen och kapitalismen. Han var en av frihetens förkämpar och hans namn kommer att stå vid sidan av de bästa och ädlaste, som levat och strävat för mänsklighetens frigörelse.

Född i Fabriano, Italien, den 22 december 1877, blev Fabbri folkskollärare. Deltog redan som mycket ung man i den anarkistiska rörelsen och valdes 1907 som delegerad till den internationella anarkistiska kongressen, som hölls i Amsterdam samma år. Då han var på återresan genom Schweiz, utvisades han från denna "fria" republik såsom icke önskvärd revolutionär.

Sedan Mussolini lyckats komma till makten i Italien, var det icke längre möjligt för Fabbri att fortsätta med sin lärarverksamhet. Att vara revolutionär anarkist och att samtidigt undervisa barn och hos dem ingjuta en frihetlig anda, det var två ting som icke kunde harmonera med diktaturen. Paris blev hans tillflyktsort, och det lyckades snart därefter även för hans hustru och dotter att följa fadern dit. Dock, Mussolinis armar voro långa, och den franska kapitalistiska republikens polis kastade ut honom till Belgien. Där fann han heller ingen ro. Även den belgiska staten ville ej tolerera en Mussolinis fiende och en anarkist. En belgisk skeppskapten, som älskade frihetens förkämpar, hade tillräckligt hjärta och mod att ta Fabbri och hans familj med på sin båt. Resan gick över den stora oceanen och Uruguay blev Fabbris sista kampplats.

Exilen i Amerikas Athén, som Montevideo kallas på hela den sydamerikanska kontinenten, blev för Fabbri ingen olymp. Närmast en Sokratesnatur, alltid sökande efter sanning, rättfärdighet och frihet, fortsatte han sin kamp som förut. Han utgav i Uruguay en tidskrift på italienska. Den behandlade de sociala teorierna med särskilt beaktande av anarkismen. Han var verksam inom den uruguayanska arbetarrörelsen, vilken han befruktade med sin ideologi. Palatsrevolutionen i Uruguay i början av detta år kastade Fabbri i fängelset. Där bröt den sjukdom ut, som nu gjort slut på hans liv. Fabbri dog vid 58 års ålder. * Luigi Fabbri var en ypperlig journalist. Hans stil utmärkes genom den enkla klarheten i tankarna, som vi uppskatta hos den latinska rasen. Fabbri älskade ej svulstighet, använde ej högravande ord. Liksom hos Malatesta är det hos Fabbri själva tankarna, som man känner bakom orden. Tankarnas kraft lyser fram och tränger orden i bakgrunden. Därför läses och förstås hans teoretiska skrifter så väl av arbetarna.

Fabbri skrev många böcker om socialismens teori och historia. I sin "Diktatur och revolution", utkommen 1919-1920, framlägger han för den socialistiska arbetarrörelsen problemen om demokratin och revolutionen, om kampen för friheten och mot diktaturen. Hans kritik går mot den bolsjevikiska liksom mot den nya mussoliniska diktaturen. Han varnar arbetarrörelsen att låta sig dragas med i de borgerliga diktaturens kölvatten.

De sista åren arbetade Fabbri på en biografi om Malatesta, för vilken han samlade manuskript och dokument. Han ville giva en framställning om anarkismens och den revolutionära rörelsens möjligheter före Krapotkin och Bakunin. Denna bok har han dock icke kunnat fullfölja, döden hindrade detta.

Fabbri stod syndikalismen mycket nära. Han understödde den Syndikalistiska Unionen i Italien, han betraktade alltid anarkisterna som medlemmar av samma familj. Många av hans artiklar i den italienska syndikalistiska pressen vittna om hans insats och varma sympati för den revolutionära arbetarrörelsen. I en diskussion vi hade i Federacion Obrera Uruguays lokaler i Montevideo, erkände Fabbri syndikalisternas kamp för erövringen av den ekonomiska makten och arbetarnas övertagande av produktionen genom sina ekonomiska organisationer. Han ville dock att den individuella friheten icke skulle ställas åt sidan. Denna frihet undertryckes både av den borgerliga staten, av fascismen och bolsjevismen. Att hävda den och försvara den, att bringa friheten till seger inom den socialistiska rörelsen, det var Luigi Fabbris strävande och ideal. För detta har han lidit och stridit.